

Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers

GEWONE ZITTING 1997 - 1998 (*)

6 MAART 1998

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van artikel 21bis van de
voorafgaande titel van het Wetboek
van Strafvordering om voor sommige
op minderjarigen gepleegde ernstige
feiten de verjaringstermijn vast
te stellen op dertig jaar**

(Ingediend door mevrouw Jacqueline Herzet)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

«Seksuele uitbuiting is een extreme uitdrukking van het onrecht dat alle kinderen kan overkomen. Het voorkomen van seksuele uitbuiting van kinderen en de gebrekkige aandacht voor een dergelijk fenomeen moeten mede benaderd worden vanuit de zwakke positie van kinderen in een samenleving die in de eerste plaats van en voor volwassenen is» (*Kinderen stellen ons vragen*, Eindrapport van de Nationale commissie tegen seksuele uitbuiting van kinderen, 1997, blz. 8).

Seksuele uitbuiting, een extreme vorm van geweld, laat bij de kinderen die er het slachtoffer van zijn levenslang trauma's na want zij kroppen hun lijden en al hun pijn op en kunnen er vaak pas vele jaren later over praten. Die trieste realiteit doet juridisch en meer bepaald op het gebied van het crimineel beleid dat tegen die plaag moet worden

(*) Vierde zitting van de 49ste zittingsperiode

Chambre des Représentants de Belgique

SESSION ORDINAIRE 1997 - 1998 (*)

6 MARS 1998

PROPOSITION DE LOI

**modifiant l'article 21bis du titre
préliminaire du Code d'instruction
criminelle en vue de prévoir un
délai de prescription de trente ans
pour certains faits graves
commis sur des mineurs d'âge**

(Déposée par Mme Jacqueline Herzet)

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

«L'exploitation sexuelle des enfants est une forme extrême de l'injustice qui peut arriver à tous les enfants. Il convient d'approcher la réalité de l'exploitation des enfants et le manque d'attention qui y est accordé à partir de la position faible des enfants dans une communauté qui est constituée, d'abord par et pour des adultes.» (*Les enfants nous interpellent*, Rapport final de la commission nationale contre l'exploitation sexuelle des enfants, 1997, p. 8).

L'exploitation sexuelle -en tant que violence extrême- laisse des traces *ad vitam aeternam* chez les enfants qui en sont victimes : ces enfants gardent toute leur souffrance, toute leur douleur et souvent ne parviennent à les évoquer qu'après de très longues années. Cette triste réalité pose, sur le plan juridique, et sur le plan plus particulier de la politique

(*) Quatrième session de la 49ème législature

gevoerd, het probleem rijzen van de verjaring van de strafvordering tegen degenen die dergelijke weersinwekkende daden plegen.

Voor zover ons Strafwetboek voor de voornaamste vormen van seksueel misbruik van minderjarigen in criminele straffen voorziet, is de verjaringstermijn van de strafvordering tien jaar. De overgrote meerderheid van die misdaden wordt helaas gecorrectionaliseerd - hetgeen ons onaanvaardbaar lijkt - en in dat geval wordt de verjaringstermijn teruggebracht tot vijf jaar; wij verwijzen in dat verband naar een wetsvoorstel dat wij hebben ingediend om de correctionalisering van dergelijke feiten te verbieden (Stuk Kamer, 1996-1997, nr. 745/1).

In 1995 werd weliswaar een belangrijke stap in de goede richting gezet, met name via de wijziging ingevoerd bij de wet van 13 april 1995 betreffende het seksueel misbruik van minderjarigen : de verjaringstermijn begint pas te lopen vanaf de dag waarop het slachtoffer de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt.

De door die wijziging ingevoerde termijn lijkt ons echter nog niet lang genoeg om alle feiten aan het licht te kunnen brengen, temeer daar - zoals wij hiervoor hebben aangestipt - de latere correctionalisering de aanvankelijke verjaringstermijn van tien jaar kan terugbrengen tot vijf jaar!

Voor sommige slachtoffers gaan er evenwel - blijkens wat men ons in vertrouwen heeft gezegd - vele jaren overheen eer zij in staat zijn, eerst aan hun naaste familieleden en vervolgens aan het gerecht, het verdriet, de schaamte, het eventuele schuldgevoel en het lijden te onthullen waarmee zij werden geconfronteerd als gevolg van die afschuwelijke daden waartegen onze maatschappij allicht door een grootschalige preventieve actie, maar ook door een duidelijke repressieve aanpak onverbiddelijk moet optreden.

Dergelijke feiten zijn onduidelijk en men moet dan ook alles in het werk stellen om de daders te kunnen vervolgen en te berechten. Dat veronderstelt evenwel dat de slachtoffers de nodige tijd krijgen om aan hun droevig en pijnlijk wedervaren bekendheid te geven. Zij vragen dat ook, want het is voor hen een dringende noodzaak en zelfs van levensbelang dat die feiten alom ruchtbaar worden gemaakt en dat de dader ze bekent en er verantwoording voor wil afleggen: de slachtoffers hebben daar recht op!

Kort geleden heeft zich in ons land een tendens gevormd die zich heeft gesolidariseerd met de oproep van Lausanne, en onder meer is ingegeven door het feit dat alle landen ter wereld het «Verdrag over de

criminele qu'il convient de mener par rapport à ce fléau, le problème de la prescription de l'action publique à l'égard des auteurs de tels faits odieux.

Dans la mesure où les principales formes d'abus sexuels commis sur des mineurs d'âge sont sanctionnées de peines criminelles par notre Code pénal, le délai de prescription de l'action publique est de dix ans. Malheureusement, dans la toute grande majorité des cas, ces crimes sont, ce qui nous paraît inacceptable, correctionnalisés et dans cette hypothèse, le délai de prescription est ramené à cinq ans (nous renvoyons à cet égard à une proposition de loi que nous avons déposée en vue d'interdire la correctionnalisation de tels faits (Doc. Chambre, 1996-1997, n° 745/1).

Certes, en 1995, un pas important à été franchi suite à la modification introduite par la loi du 13 avril 1995 relative aux abus sexuels à l'égard des mineurs : le délai de prescription ne commence à courir qu'à partir du jour où la victime a atteint l'âge de dix-huit ans.

Cette modification ne nous paraît cependant pas offrir un délai suffisant pour le dévoilement de tous les faits, d'autant plus -comme nous venons de le rappeler- que la correctionnalisation ultérieure peut ramener le délai initial de prescription de dix ans à cinq ans !

Or, pour certaines victimes, il faudra attendre de très longues années -les confidences reçues en portent témoignage- avant que puissent être révélées aux proches d'abord, à la Justice ensuite : la douleur, la honte, parfois un sentiment de culpabilité provoqué, la souffrance qu'elles ont endurées en subissant des actes odieux contre lesquels notre société se doit de réagir de manière forte, bien sûr par une action préventive importante mais également via une approche répressive claire et nette.

De tels faits sont inacceptables : tout doit être mis en oeuvre pour permettre la poursuite et le jugement de leurs auteurs, ce qui implique que le temps nécessaire soit mis à la disposition des victimes pour leur permettre de faire connaître leur triste et douloureux passé. Elles le demandent car elles ont un impérieux besoin, nous dirions un besoin vital, que ces faits soient connus publiquement et que l'auteur aussi les reconnaisse, en assume la responsabilité : elles y ont droit !

Récemment, dans notre pays, s'est manifesté un mouvement solidaire à l'appel de Lausanne, se fondant notamment, sur le fait que tous les états du monde ont ratifié la «Convention des droits de

rechten van het kind» hebben bekrachtigd. De initiatiefnemers van die oproep vragen dat de in juni 1998 geplande Conferentie van Rome, bij wijze van universele erkenning van de uitzonderlijke ernst van misdaden tegen kinderen, in de statuten van het «Internationaal crimineel hof» uitdrukkelijk zou aangeven dat dergelijke misdaden moeten worden aangemerkt als «misdaden tegen de mensheid» en als dusdanig worden gevonnist zodat er geen verjaring meer voor mogelijk is.

In afwachting daarvan, maar niettemin oordelend dat de onverjaarbaarheid niet het enige, noch wellicht het enige probate middel is om het slachtoffer de mogelijkheid te bieden zijn wedervaren te vertellen en anderzijds dat de huidige termijnen inzake verjaring van de strafvordering voor dergelijke feiten soms ontoereikend zijn, wensen de indieners van dit voorstel dat de verjaringstermijn voor zware misdrijven van seksuele aard gepleegd op de persoon van minderjarigen (in de gevallen bedoeld bij de artikelen 372, 373, 2° en 3°, 375, 4° tot 7°, 379, 380bis, § 4 en 5, 383bis, § 1, van het Strafwetboek) op dertig jaar zou worden gebracht .

Een dergelijke verjaringstermijn is om de hierboven vermelde redenen verantwoord en bestaat reeds in andere landen: zo heeft Frankrijk onlangs termijnen van dertig jaar ingevoerd voor terroristische misdaden of zware drugsdelicten (de artikelen 706.25-1 en 706.31 van het Franse *Code pénal*).

De voorgestelde wijziging heeft dus ook tot doel een schot voor de boeg te geven, m.a.w. een duidelijk signaal te laten horen, en een voor de prioriteitenbepaling in het landelijk crimineel beleid significante daad te stellen.

l'enfant», les initiateurs de cet appel demandent que la Conférence de Rome, en juin 1998 inscrive explicitement dans les statuts de la «Cour criminelle internationale», qu'à titre de reconnaissance universelle de son exceptionnelle gravité, la criminalité envers les enfants soit reconnue et jugée au titre de «crime contre l'humanité», ce qui aurait pour effet de rendre de tels faits imprescriptibles.

En attendant : 1) estimant cependant que l'imprescriptibilité ne constitue pas le moyen unique, ni peut-être le seul adéquat, pour permettre à la victime de parler de l'histoire qu'elle a vécue; 2) considérant, par contre, que les délais actuels de prescription de l'action publique pour de tels faits sont, dans certains cas, insuffisants, les auteurs de la présente proposition souhaitent porter à trente ans le délai de prescription en cas d'infractions graves à caractère sexuel commises sur la personne d'enfants mineurs (dans les cas visés aux articles 372, 373, alinéas 2 et 3, 375 alinéas 4 à 7, 379, 380bis, §§ 4 et 5, 383bis, § 1er du Code pénal).

Un tel délai de prescription se justifie pour les raisons que nous venons de développer ci-dessus, mais d'autres pays ont également opéré de tels choix : ainsi, récemment la France a instauré des délais de trente ans pour des crimes terroristes ou en rapport avec les stupéfiants (articles 706.25-1 et 706.31 du Code pénal).

La modification proposée vise donc aussi à «marquer le coup», c'est-à-dire, donner un signal clair et poser un acte significatif sur le plan des priorités de la politique criminelle de notre pays.

J. HERZET

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

Artikel 21*bis* van de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering, ingevoegd bij de wet van 13 april 1995, wordt vervangen door de volgende bepaling:

«Art. 21*bis*. - In de gevallen bedoeld bij de artikelen 372, 373, 2° en 3°, 375, 4° tot 7°, 379, 380*bis*, § 4 en 5, 383*bis*, § 1, is de verjaringstermijn van de strafvordering dertig jaar en begint die termijn pas te lopen vanaf de dag waarop het slachtoffer de leeftijd van 18 jaar bereikt».

28 januari 1998

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

L'article 21*bis* du titre préliminaire du Code d'instruction criminelle, inséré par la loi du 13 avril 1995, est remplacé par la disposition suivante :

«Art. 21*bis*. - Dans les cas visés aux articles 372, 373, alinéas 2 et 3, 375, alinéas 4 à 7, 379, 380*bis*, §§ 4 et 5, 383*bis*, § 1er, le délai de prescription de l'action publique est de trente ans et ne commence à courir qu'à partir du jour où la victime atteint l'âge de dix-huit ans.».

28 janvier 1998

J. HERZET
